

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzjevišču, upravnništvo v Marijanišču.

Druga ljubljanska škofijska sinoda.

Pravkar se je dotiskalo in se pošilja v dežel znamenito delo: Synodus dioecisana Labacensis II., ki objavlja določbe druge škofijske sinode v Ljubljani, koje bodo stopile v pravno veljavo letos o Veliki noči. Tudi naš list se mora baviti s temi določbami, zakaj dobršen del konstitucij druge sinode uravnava cerkveno glasbo in petje v ljubljanski škofiji. Zato nam je prva in radostna dolžnost, zahvaliti se najiskreneje za to, da je presvetli naš nadpastir z apostolsko gorečnostjo vzel v roke cerkvenoglasbeno vprašanje, ga temeljem splošnih cerkvenih določil in dosedanjih naših stremljenj na polju cerkvene glasbe priredil zakonitim potom za duhovnike in vernike ljubljanske škofije. „Cerkveni Glasbenik“, ki je stal nad trideset let na braniku za pristno in resno cerkveno glasbo, se danes po pravici veseli, ker se je izpolnilo, kar je izza svojega začetka vedno in vedno povdarjal. Poslej bode naša naloga vsaj v tem pogledu ložja, da se bode mo lahko sklicevali ne le na splošne, ampak tudi na partikularne določbe cerkvenega zakonodajstva. Odslej smatramo kot glavno nalogo našega lista, da bode svoje čitatelje bodril, opominjal, svaril, kajpada oportune ali importune, naj zvesto izpolnjujejo določbe druge sinode. In ker imamo po zakonu začrtano pot, po kateri nam bode v prihodnje hoditi, zato smemo upati, da bo Bog naše delo, naše težnje, naše napore tem bolj blagoslovil. Kdor cerkvene zakone zvesto izpolnjuje, ali mu ni pričakovati od Boga plačila? Bog nikomur dolžen ne ostane.

Najprva naša dolžnost pa bode sedaj, da svoje čitatelje seznanimo z določili sinodalnimi, ki se tičejo cerkvene glasbe. Polagoma bode mo objavili vse. Za danes le na kratko navedemo glavne momente, ki jih navajajo določila. Najprej sinoda obravnava o organistih in cerkvenikih. Tu natančneje določa, kako je postopati o podelitvi službe. Nato slika življenje, kakršno mora biti in omenja razne odnošaje organista in cerkvenika. Potem razpravlja o dolžnostih organista in cerkvenika. Naposled navaja raznih nasvetov, kako bi se dale plače organistom urediti in zboljšati.

Za tem praktičnim oddelkom razpravljajo sinodalna določila v krepki in jedrnati besedi o vprašanju: Kaj je in pomenja cerkvena glasba v okviru cerkvenih določil. Prav pregledno in lapidarno je naslikana kratka zgodovina cerkvene glasbe in petja v katoliški cerkvi. Nato omenja papeževega „Motu proprio“ z dne 22. novembra 1903 ter še enkrat objavi „hunc codicem musicae sacrae iuridicum“ (ta pravni zakonik cerkvene glasbe.)

Nato se peča posebno s cerkveno glasbo v naši škofiji in točno navaja, kako daleč smo dospeli v tem pogledu do današnjega dne in naposled začrta — dejali bi — točen program, ki se nam ga je držati v bodoče, da ne zadenemo ob cerkvene predpise, marveč da Bogu na dostojen in pravičen način pri službi božji hvalo in čast dajemo.

Vse te predpise in določbe hočemo polagoma objaviti. Za danes dostavimo le še to, da ima „Cerkveni Glasbenik“ v sinodalnih določilih veliko zadoščenje za vse svoje dosedanje delovanje. V svesti pa si je tudi, da je mnogo pripomogel k temu, da je druga ljubljanska škofijska sinoda za cerkvenega petja in glasbe ureditev našla tako pripravnih tal. Zato ob promulgaciji teh škofijskih konstitucij kličemo iz dna srea: Deo gratias! Bogu zahvala!

Gregorianski koral, njegov postanek, razvoj in uporaba.

(Po svojih predavanjih na poučnem tečaju v Ljubljani spisal dr. Jos. Mantuani.)

(Dalje.)

Kdor se hoče s temi melodijami natančneje baviti, si mora ogledati tozadevno literaturo sam, n. pr. C. Engel, *The music of the most ancient nations*, London, 1864. — D. F. Salvador, *La musique Arabe, ses rapports avec la musique grecque et le chant Gregorien*. Alger, 1879. — P. J. Blin, S. J. *Chants liturgiques des Coptes*. Le Caire, 1888. Zraven teh pa učena izvajanja G. A. Villoteau, *Mémoire sur la musique de l'antique Égypte* v 8. zvezku velikanskega dela „Description de l'Égypte“ (1816). — A. Erman, *Aegypten und aegyptisches Leben im Altertum*. Tübingen, 1885. — F. I. Lauth, *Die altägyptische Musik v: Sitz.-B d. k. bay. Akad. der Wissensch.*, (phil.-hist.) 1873, str. 519—580.

Kaj smemo in moramo sklepati iz beduinskih in drugih melodij v zvezi s tem, kar so dognale egiptološke preiskave in razprave?

Zgodovinsko dejstvo je, da so pradedje današnjih beduinskih rodov živeli v najožjem stiku s Sirijo in Egiptom (Musil, *K̄sejr 'Amra*), istotako z Babilonijo, ki je imela svoja tržna pota že l. 2800 pr. Kr. skozi Arabijo. Ko je l. 105. po Kr. padlo Nabatejsko kraljestvo, so se umaknili Beduini s svojimi starodavnimi kulturnimi svojstvi v puščino, ki je bila tudi zmagnosnim Rimcem nepristopna.

Ločeni od vsakega vpliva, vzdržali so ti prosti nomadje po nemoteni tradiciji poleg drugih kulturnih svojstev tudi stare pesni. Te pesni poznamo vtoliko, da smemo določiti njihov kulturnozgodovinski podstav in značaj.

Ker staroegiptovskih pesni ne poznamo, smemo jih nadomestiti s starimi beduinskimi vsaj glede glavnih potez. Kajti da hranijo Beduini najpristnejše ostanke staroorientalske glasbe, ki je bila za nas osredotočena v Egiptu, ne more biti dvomno zato, ker niso nikdar imeli prave prilike, iznebiti se te kulturne posesti. Prazen je torej izgovor, češ, o egiptovski glasbi ne vemo ničesar. Taka „stroga veda“, ki zna samo vire prepisavati, ni zadostna, in zato se je mi ne oklepamo.

In sedaj primerimo beduinske popevke s poročili, ki jih imamo o egiptovski glasbi.

Čuli smo, da je bila podlaga teoretičnemu sestavu staroegiptovske glasbe lestvica štirih tonov, „tetrachord“. Rekli smo, da se proizvodi vokalne glasbe najraje drže obsega kvarte. Nikdar pa ne presega melodija starih pesni, bodisi beduinskih, koptskih ali abesinskih, vkolikor jih poznamo, obsega ene oktave, to je dveh tetrahordov. Razven tega je upoštevati seveda tudi značaj teh pesni. Vsakomur mora biti jasno, da ima v omenjenih proizvodih pred seboj glasbene prativore, ki jih more roditi samo tako strogo urejeno kulturno življenje kot je bilo egiptovsko, morebiti tudi kako drugo v starem orientu; vsekako pa je Egipt za nas tip stare vzhodne kulture.

In pri teh obnilskih rodovih so bivali Izraelci kot udeležniki njihove kulture okoli 400 let. Pri njih so se navzeli višje naobrazbe — a tudi krivoverstva. Zadnji čas je bil, da je Mozes od Boga navdihnjen opazil nevarnost, pretečo i narodnosti i pravoverstvu njegovega ljudstva in da ga je odvel iz Egipta.

Ni težko, zasledovati pojavov egiptovske kulture pri Izraelcih, otetih onkraj Rdečega morja. Mozes in Mirjam pojeta zmagoslavno pesen po egiptovskih uzorcih (Exod., XV, 1 nsl.), ljudstvo postaja v puščavi nezadovoljno in si želi v Egipt nazaj (Exod., XVI, 3), vlije si zlato tele po vzoru egiptovskega apisa in ga hoče nositi s seboj (Exod., XXXII, 1) in v puščavi dobi od Boga navodilo, postaviti sveti šotor (Exod., XXVI, 1 nsl.). Tudi ta je imel tloris po vzoru egiptovskih templjev. Takih stikov bi se dalo navesti nešteto.

In ljudstvo, ki je bilo tako zelo prešinjeno egiptovskega življenja, naj bi imelo svojo glasbo? To je popolnoma izključeno.

Kar nam kulturna zgodovina še ne pove naravnost, to nam izpričujejo stari, dasi redki ostanke v drobcih tradicionalnih napevov iz judovskih sinagog.

Najprej spričuje Dio Cassius, da so Judje dobili od Egipčanov ureditev sedmerodnevne tedna po potu muzikaličnega sestava. Poznali so torej najprej ta sestav, ker bi se drugače ne bili mogli opirati in sklicavati nanj.

A ostalo je pri Judih tudi še nekaj teoretičnih tradicij.

„Cerkveni Glasbenik“ je prinesel pred petnajstimi leti (1895, v 6. in 7. številki) iz peresa našega goriškega skladatelja, D. Fajgeljna spis pod naslovom: „Kratka razprava o enakosti in različenosti judovskega (sinogalnega) in rim. katoliškega koralnega ali cerkvenega petja“, obravnavico, ki jo je g. pisatelj posnel po nemški knjigi Jos. Singer-jevi: „Die Tonarten

des traditionellen Synagogengesanges (Steiger), ihr Verhältnis zu den Kirchen-tonarten und den Tonarten der vorchristlichen Musikperiode. Wien, 1886“.

Že Fajgelj je podal glavni rezultat Singerjevega preiskovanja s tem, da je pribil dejstvo, da ima sedanja sinagoga glasba judovska samo tri tradicionalne tone. Zovejo se:

- 1.) Jištabaški,
- 2.) Mogen ovauski in
- 3.) Adonaj moločovski ton. (Prim. C. Gl. n. m.)

Singer je priznal (str. 12), da je n. pr. Mogen ovauska lestvica vzeta iz stare grške glasbe in da odgovarja popolnoma staremu, že okoli l. 800. pred Kr. znanemu in uporabljavanemu eolskemu tonu, pri katerem je lega poltonov istotako, kot pri Mogen ovauskem tonu, od 2. do 3. in od 5. do 6. stopinje. Napačna je bila Singerjeva ozirnost na laike v glasbi, katerim na ljubo je postavil vse š kale na *c*; misliti si moramo torej korekturo in postaviti vso lestvico na *a*, kakor je tudi v cerkveni glasbi ostala:

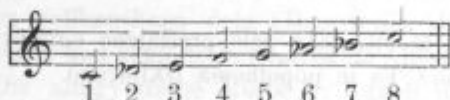
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>a</i>
1	2	3	4	5	6	7	8

A tudi Adonaj moločovska škala ima v koralnih tonih vzorec. Singer in Fajgelj sta jo tako napisala:

Polutona ležita torej od 3. do 4. in od 6. do 7. stopinje. Mislimo si pa to škalo pravilno za kvinto višje pisano, potem imamo koralno škalo z isto in naravno lego obeh poltonov, in to je cerkveni miksolidijski, ali starogrški hipofrigijski ton.

Glede jištabaškega tona pa stvar ni v redu. Da se nahajajo v lestvici, obsegajoči osem tonov, trije poltoni drug za drugim v nepretrgani vrsti, to mora biti pomota, morebiti že stara. Singer (in po njem Fajgelj) piše to škalo:

Menim, da je potreba tretji ton pisati ; s tem je odstranjeno vse, kar je pri tej škali res prekonaravnega.

Ali ni to svojevoljno? Singer priobčuje kot vzgled za jištabaške napeve na 5. listu pridejanih primerov pesen, kjer se drugi odstavek sklepa tako:

K sklepní notí pripominja: „Das jetzt übliche *Es* an dieser Stelle ist entschieden unberechtigt, weil in der ganzen Melodie kein einziges *Es* vorkommt und das *Es* auch der Jischtabasch-Tonart-Skala nicht entspricht.“ Pri tem pa

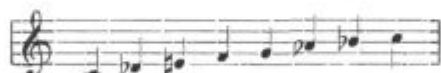
vendar sam trdi (str. 15), da za jištabaško škalo nimamo prav nobenega dokaza za njeno prvotno obliko in za njeno starost. Če ima danes jištabaška škala tri poltone, s tem ni dokazano, da jih je imela že prvotno, temveč je pravilneje misliti, da je to povzročil poznejši, morebiti mavriški vpliv, katerega so zanesli potem španski Judje tudi proti vzhodu. Vsekako se nam mora takoj usiliti pomislek zoper Singerjevo pisavo, katera se na onem mestu upira splošni navadi, na katerem ima glaska *es* res markantno stališče, kot sklepani ton odstavka; v melizmatičnih skupinah nima tolikega pomena.

In še nekaj. Singer navaja tudi dve perzijski škali, kojih prva, *Newa*, popolnoma odgovarja judovski „Mogen ovaus“-lestvici ali krščanski in starogrški „eolski“; druga, *Ušak*, pa judovski „Adonaj Moloch“, ali krščanski miksolijski, starogrški hipofrigijski.

Samo za jištabaško škalo ni dobiti nikjer primera, tudi v perzijski glasbi ne (prim. Kieseveiter, *Die Musik der Araber*, str. 42—49). Mimogrede naj omenim, da ima tudi orientalska glašba razdelitev tonov v tretjine le idealno in da jih uporablja le tako, da preskakuje po eno ali po dve tretjini, da rabi torej le cele in pa poltone, kot mi.

Če si pa mislimo od tretje do četrte stopinje cel ton pri jištabaški škali, je razvozlana vsa zagonetka: potem imamo pred seboj cerkveni frigijski, ali starogrški doriški ton.

Če pregledamo novejšje knjige o tej tvarini, n. pr. *Friedmannovo Šir liš 'lauman*, katera tudi le tri stare škale pripozna: *Mogen ovaus*, *Adonaj moloch* in — mesto *Jištabach* — *Ahawo rabbo*, vidimo, da stvar ni jasna. *Ahawo rabbo* = *Jištabach*-škala na *e* ima *be* le fakultativno, in jo piše *Friedmann* včasih

včasih pa pripozna *be*, n. pr. na str. 180., kjer ima napev, v katerem se *e* in *be* menjavata. Sploh pa piše to škalo nedosledno. Na strani 302. tako-le:

a na strani 324 celo:

stran 18 in 280:

a str. 14, 19, 21, 39, 46, 54, 115, 129, 162, 318 in 321 pa, istotako na *d*:

Iz tega se učimo, da se dajo najstarejši tradicionalni toni brezdvomno istovetiti s cerkvenimi toni; kjer tega ni, tam je morala delati poznejša korektura. Da pa tudi perzijske škale soglašajo s cerkvenimi in judovskimi, temu se ni prav nič čuditi: kajti vse koreninijo v staroorientalski, rekše v egiptovski. In ravno to soglašanje je najboljši, četudi ne samo glasbeni, vendar pa kulturno-zgodovinski dokaz, da je vse črpano iz enega vira.

Čuli smo, da je bil pri Egipčanih že v starodavnih časih tetrachord podlaga glasbenemu sestavu. In če pogledamo najstarejše še ostale muzikalne lestvice v judovskem sinagogalnem petju, ne najdemo drugega, nego škalo iz dveh tetrachordov. To svedočijo tudi stara judovska glasbila na strune, kot „kinnor“, t. j. mala harpa, ki je imela osem strun (I. Paralip. 21. — Prim. Engel, *The music of the most ancient nations*, str. 284.).

Pri vsem tem je pa vendar tudi opozarjati k previdnosti. Pozabiti ne smemo, da nam je dandanes merilo za judovsko nacionalno glasbo samo sinagogalno petje. To je treba ločiti od starega petja in od stare instrumentalne glasbe v osrednjem jeruzalemskem templju. V sredotočju judovskega bogoslužja so se ohranile kolikor toliko pradaevne oblike obsežne in blesteče se liturgije in ž njimi tudi stari napevi in stare melodije za glasbila starih konštrukcij. Smelo trdimo, da je morala biti glasba v jeruzalemskem templju po svoji obliki za časa Kristovega gotovo okorela, nemoderna, dočim so posamezne sinagoge, osobito v daljavi med ptujimi narodi, imele več prostosti že zato, ker so se nehote prej ali slej prilagodile kulturni okolici. S porušenjem Jeruzalema je prenehalo judovsko osrednje bogoslužje in tako so utihnile častite stare pesni za vedno.

Da so tudi Grki zajemali iz bogatega zaklada stare orientalske kulture, ki je ležala pripravno nabrana v Egiptu, tega ni treba dokazovati na dolgo in široko. Že gori smo navedli zadostno izrekov grških velmožev in smo odkrili tudi stike z Egiptom, ki jih svedočita Pytagoras in Plato.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Radovica, 4. januarja 1909. — Gosp. urednik! Prosim, dovolite mi prostorček v Vašem cenjenem listu, da opišem, kako se pri nas poje. A bolj s strahom Vam sporočam, da ne bi kdo mislil, da se hvalim, in tudi ker ni bilo še nobenkrate nobenega poročila z Radovice, ker ni bilo ne organista ne orgel. Pele so pevke kar po posluhu iz mašnih knjižic in tudi pesmi ni bilo nič. Zato je bilo več truda, da so se kaj naučile. Ne bom nadalgo razlagal, samo ob kratkem. Na Sveti dan se je pelo pri slovesni sv. maši, Tantum ergo Riharjev, Kyrie, Gloria. Sanctus Kempsterjev, op. 9., Credo Hladnikov, Benedictus, Agnus Dei A. Hribarja, iz Missa S. Antonii Paduani, Introitus, Graduale, Communio recitiral, Offertorium od Trescha. Na Novo leto Tantum ergo, A. Hribar, vso mašo Hladnikovo Sacratissimi Rosarii op. 19. Introitus in vse drugo kot na Božič.

Pretečeno leto se je pelo vse večje praznike latinsko. Seveda se ljudem enmaló dolgočasno vidi pri taki maši, pravijo da nič ne umejejo. Pri črnih mašah se poje Rekviem: koralni, Hladnikov, Mihelčičev. Slovenske maše: Iz Cecilije, Mihelčičeve, Hladnikove in Laharnarjeve. Obhajilne iz Cecilije, Hladnikove, največ iz Slava Jezusu, Marijine iz Cecilije, Hribarjeve, Hladnikove, Mihelčičeve. Adventne iz Cecilije in Slava Bogu. Božične iz Cecilije, iz Slava Bogu, Hladnikove. Tantum ergo iz Cecilije, Hribarja in Hladnika. Skozi celo leto vsako prvo nedeljo v mesecu, pri izpostavljenju Najsvetejšega sledeče himne: O salutaris iz Cecilije od Trescha, O sacrum convivium Hladnikov, Adoro te Mihelčičev, in razne pesmi o sv. Reš. Telesu, Litanijs Srca Jezusovega Anton Foerster, op. 73., se poje na

koru, moški enoglasno s spremljavo orgel, odgovore štiriglasno mešan zbor. Vseh pevk in pevcev je 17 in sicer 4 soprani, 6 altov, 4 tenorji, 3 basi, se prav radi učijo, vsako nedeljo in vsak praznik in večkrat med tednom.

Josip Tomažič, organist.

Dostavek uredništva. Prav posebno nas veseli, da je tudi na Radovici prodrlo petje, kakršno zahteva sv. Cerkev. Vedno smo trdili, da se povsod da kaj doseči, kjer je dobra volja in potrpežljiva vstrajnost. Le naprej!

Djakovo, meseca januarja 1909. Prečastiti gospod urednik! Dovolite malo prostora v „Cerkvenem Glasbeniku“, da sporočim častitim bralcem o napredku cecilijanske ideje božičnega petja v naši katedrali.

Stara navada je bila, da je Božična doba t. j. od svetega dneva do nedelje Imena Jezusovega, stopila izven liturgičnega zakona, t. j. da so se pri vseh, tudi slovesnih sv. mašah pele samo hrvatske narodne božične pesmi.

Priznam tudi jaz, da so to lepi običaji in spomini rojstva Kristusovega. Pele so se zmerom božične pesme in se še bodo. Ali pejejo naj se le pri tihih sv. mašah, ne pa celo v katedrali i to pri slovesnih opravilih. Po mojem menenju mora biti katedrala prva, kot oče družini ali učitelj svoji šolski deci za zgled, in se mora najstrožje po cerkvenih liturgičnih predpisih držati, t. j. da se pri slovesnih opravilih peje latinski z vseni vlogami kot ukazuje papeževa odredba iz l. 1903.

To mi je bilo povod, da sem takoj prvo leto, ko sem nastopil sedanje mesto, večkrat ožigosal nepravilnosti v „Cerkvenem Glasbeniku“ i kasneje, ko je začela v Zagrebu izhajati „Sv. Cecilija“ tudi v njej. Vse to je prišlo na uho i v roke merodajnih faktorjev; to se je uvaževalo i vzelo za dobro in evo: Presvetli gosp. biskup dr. Angjelko Voršak je za prošli Božič zaukazal, da se opusti stara navada narodnih božičnih pesmi ter da se peje latinsko kot zahteva ukaz Pape od l. 1903.

Bilo je veliko vrišča, ko se je zaznala odredba Presvetlega, od strani svečenstva, celo deputacija je bila pri njem z ugovorom: da ne bodo radi vskratenih božičnih pesmi prišli ljudje v cerkev, a Presvetli se ni dal ukloniti od svojega ukaza in je odgovoril, da pod nikakim pogojem tega ne stori. Presvetlemu vsa čast! Cerkev je bila pa vsejedno polna kot druga leta, če tudi se je pela latinska maša. Ni se oglasila živa duša od klerikov radi tega. Edino krivo je bilo le „nekomu“ i to le radi tega, ker božične pesmice so bile na hop-sa-sa — ter so se že skoraj na pamet pele in pa da bi imel manje posla: tedaj le za kratek čas.

Žalostno je za človeka, kateri se ne zaveda svojih dolžnosti, a bi moral po svojem poklicu biti prvi, za napredek pravega liturgičnega cerkvenega petja. Naj še omenim, da smo i z novim tradicionalnim koralom (Kyriale) pričeli že aprila pretečenega leta. Čujem, da se bode obdržaval to leto v Zagrebu praktični kurz za tradicionalni koral, kar bi bilo vrlo dobro. Nove izdaje Graduale Romanum še nimamo.

Tako smo i pri nas s pretečenim letom storili korak naprej in upam, dal Bog i sv. Cecilija, se bode i pri nas začel napredek v liturgičnem smislu, da bodo skoro še drugi nedostatki odpravljeni, katerih je pa na žalost — še mnogo.

Studenčan.

Razne reči.

— Letos obhajamo dve stoletnici in eno poldrugstoletnico slovečih glasbenikov. 31. maja bo stoletnica smrti dunajskega klasika Jožefa Haydna, o kateri priliki se bo vršilo na Dunaju (od 25. do 29. maja) veliko mednarodno glasbeno zborovanje. Poleg glasbenih produkcij so na vspredu tudi razna glasbena predavanja, ki jih bodo imeli sami najimennejši svetovni glasbeni veččaki. 3. februarja je minulo sto let, kar se je porodil v Hamburgu slavni Fel. Mendelssohn — Bartholdy; 14. aprila pa bo preteklo 150 let od smrti Jur. Frid. Händla.

— Pred kratkim je umrl eden največjih orgelskih virtuofov, Čeh profesor Frančišek Musil. Rojen v Pragi l. 1852, je postal l. 1870. organist brnske stolnice in kot tak deloval do svoje smrti. Bil je tudi izboren skladatelj cerkvenih in posvetnih skladb. Med cerkvenimi njegovimi skladbami slovi „Stabat Mater“.

— Nove orgle v mariborski stolnici. Mojster Brandl je kot svoje 69. delo izvršil orgle za mariborsko stolnico. Kolavdiral jih je 18. februarja P. Mihael Horn, sekovski benediktinec. — Preko Gradca (Greg. Rundschau) smo izvedeli, da je bila kolavdacija za mojstra jako ugodna, da so orgle vestno in umetniško dobro pogojene.

Po kolavdaciji se je začela cerkvena slavnost. Nj. ekselencja presvetli gospod knez in škof lavantinski je orgle blagoslovil, nato pa v iskrenem nagovoru vnel v nabito polni cerkvi slavnostno razpoloženje.

Pri cerkvenem koncertu izbranega programa so se vrstili graški umetnik profesor Kofler, violinist in organist Druzovič, zlasti se je po poročilu istega lista odlikoval stolni zbor pod vodstvom požrtvovalnega, visokonarjenega stolnega vikarja Fr. Tropa. Koncert je trajal dómala poldruho uro. Orgle imajo 28 samostojno pojočih izpremenov in 2 kombinirana.

— J. Schweitzerjeva Kind-Jesu-Messe, op. 26. je izšla pri Herderju v osmi izdaji. Menda je skoro ni slovenske župnije, kjer bi se med drugimi tudi ta prijazna in lahka mašica ne peča. Cena K 1-20. Dobiva se v „Kat. bukvarni“.

— Pri Herderju je izšla pravkar v 12. izdaji knjižica: „Das Meßbuch der hl. Kirche (Missale Romanum), lateinisch und deutsch mit liturgischen Erklärungen für die Laien, bearbeitet von P. Anselm Schott aus der Beuroner Benedictiner Congregation“. Tistim našim organistom in pevcem, ki so zmožni nemškega jezika, jo priporočamo, ker latinski tekst prav natančno podaja v nemškem prevodu, poleg tega pa ima tudi še mnogo prav praktičnih liturgičnih pojasnil. Knjiga velja vezana K 3-96. Katoliška bukvarna bo na zahtevo rada z njo postregla.

Oglasnik.

Šest Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove (ena za dva, štiri tudi za en glas) z orglami, zložil Anton Foerster. Cena part.: 1 K 80 h, vsak glas 40 h. V Ljubljani, 1908. Založila Kat. Bukvarna. — Tiskala Kat. Tiskarna. Neizrečeno ljubezniva zbirka! Izrazite skladbe, ozarjene z izredno mehko melodiko, v mnogih pesmih prav narodnega duha! Zlasti št. 2. in 5. sta v tem oziru posebno zadeti: kakor Rihar v svojih najboljših, najlepše zaokroženih melodijah. — Tu naj bi se učili, ki hočejo v narodnem duhu skladati, kako je treba ravnati, da človek ne zamenja narodnega duha z nerodnim, z banalnostjo. Mimogrede: narodni duh ni v harmoniki — ta je kukavično jajce, zneseno v gnezdo slovenske narodne glasbe! — Najlepša se zdi št. 4. Marija Mati bolestna. Začetkoma ta velika boleost izražena s čudovito fineso, pa tudi preprostostjo: te tožeče terce; v drugem delu pa ta velika gradacija v sočutju z Marijo Sedemžalosti. Samo kjer pevci ne znajo ubogati in s čutom peti, naj te pesmi res nikar ne kaze in profanirajo, zahteva velike ljubezni, rahločutih pevskih src.

Preludij in postludij, zložil Ant. Foerster op. 105. na avstrijsko himno v spomin 60-letnice vladanja Nj. Vel. presvetlega cesarja Frančiška Jožefa I. sta izšla v posebni izdaji. Gotova sta in bosta še večini naših organistov dobro došla ta krepka komada. V preludiju sledi krepkemu imitatorično izdelanemu uvodu fugeta na prvi glasbeni poddelek cesarske pesmi, nato se bogato s kontrapunktom prepletenu razvija napev do mogočnega konca. V postludij je pa melodija postavljena v pedal, samo zadnji takt je prenesen v tenor, ostali glasovi pa bas tematično kontrapunktirajo. Živahna v obliki tokate izvedena koda završuje celo delo.

Fr. Kimovec.

Današnjemu listu je pridejana 4. štev. priloga.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Stanko Premri. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadrúžna tiskarna v Ljubljani.